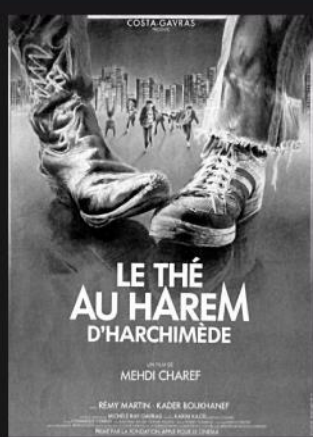
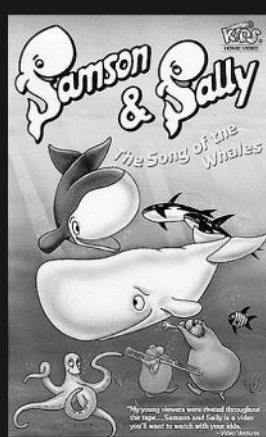


# GUIA AUDIOVISUALS



coordinadora  
D'ONG SOLIDÀRIES

## Fitxa tècnica



**Nom pel·lícula:** Una carta para Momo

**Durada:** 120 minuts

**Direcció:** Hiroyuki Okiura

**Guió:** Hiroyuki Okiura

**Producció:** Production I.G / Kadokawa Shoten / Bandai Visual Company / Kadokawa Pictures / Oriental Light and Magic

**Any:** 2011

**Nacionalitat:** Japó

**Música:** Mina Kubota

**Edat recomanada:** a partir de 8 anys

**Distincions:** 2011, Festival de Sitges: Secció

oficial llargmetratges a concurs.

## Sinopsi

Momo és una jove que ha crescut a la gran ciutat. No obstant això, després de la prematura mort del seu pare, haurà de traslladar-se amb la seva mare a una vella casa familiar en una remota illa.

Allà, el temps sembla haver-se detingut: clarianes envoltades d'arbres, camps llaurats laboriosament en els pujols... Aquest nou entorn no engresca a la Momo. El seu cor es ressent, sobretot, per la carta a mig acabar deixada pel seu pare. Una carta que solament conté dues paraules: "Estimada Momo...". Què li anava a dir el seu pare? Un dia, explorant l'àtic de la seva nova llar, la Momo trobarà un llibre vell i empolsegat. Des d'aquest moment, alguna cosa realment inesperada començarà a succeir-li...

Tràiler: [https://youtu.be/1vRfq0tZ\\_sc](https://youtu.be/1vRfq0tZ_sc)

## **Altres pel·lícules del director Hiroyuki Okiura:**

- Robot on the Road (2015)
- Jin-Roh (1998)

## **Objectius del treball**

- Parlar dels sentiments obertament en grup
- Obrir el debat sobre la pèrdua i la soledat
- Donar importància al paper vital de les amistats

## **Activitats proposades**

### **Guia pel Professorat**

La música, els dibuixos i els paisatges de la illa de Shio són de gran bellesa malgrat que no les analitzem en aquesta guia. Us animem a fer-hi esment.

Aquesta guia parla de la mort del pare de la Momo i la gestió del dol. Ho fa, tanmateix, amb molt de respecte i molta cura envers els sentiments dels diferents personatges. Malgrat la profunditat de les emocions que s'hi dibuixen i expliquen, és una pel·lícula apta per a qualsevol edat. Aquesta guia, però, està pensada per al treball amb nenes i nens a partir dels 8 anys.

La història està plena de metàfores sobre la mort i la pèrdua, el pas del temps, l'inici d'una nova vida... Per exemple, tenim la del rellotge aturat que es posa altre cop en marxa un cop superat el dol. O el fet que la Momo s'atreveixi a tirar-se a l'aigua des del pont al final de la història... Segons la maduresa del grup, pot ser molt interessant introduir aquest concepte.

## Activitat previsionat

### Activitat 1. El Japó i el cinema ANIME

Situeu amb l'alumnat els paisatges i l'animació cinematogràfica de la pel·lícula japonesa. Per fer-ho us animem a buscar fotografies a internet i a mantenir un diàleg obert i espontàni de curta durada però que asseguri la comprensió dels paisatges i costums que es veuran a la història.

El **Japó** és un país insular de l'Àsia Oriental. Localitzat a l'oceà Pacífic, està situat a l'est de la República Popular de la Xina, Corea i Rússia, i s'estén des del mar d'Okhotsk al nord, al Mar de la Xina Oriental al sud. Els caràcters kanji que conformen el nom del Japó signifiquen "origen del sol", per la qual cosa, sovint s'identifica al Japó com la "Terra del sol naixent". Comprèn unes 3.400 illes, de les quals les més grans són Honshu, Hokkaido, Kyushu i Shikoku, les quals representen el 97% de la superfície total del país, sense comptar els cossos d'aigua. La majoria de les illes són muntanyoses o volcàniques; el punt més alt del Japó, el Mont Fuji, és un volcà. El Japó és el desè país més poblat del món, amb 127 milions d'habitants segons el cens de 2016. L'àrea metropolitana de Tòquio, que inclou la ciutat capital, Tòquio, i moltes altres prefectures, és la més gran del món amb més de 30 milions de residents.

La pel·lícula reproduïx els paisatges del mar interior del Japó, i dels ponts construïts a finals dels noranta per connectar les illes principals. Podeu veure'n el

detall      pictòric      seguint      aquesta      explicació      turística:

<http://bartjapanworld.blogspot.com/2013/11/mar-interior-de-seto.html>

**L'anime** (en japonès アニメ) és el terme que agrupa els dibuixos animats de procedència japonesa. Al Japó es fa servir la paraula *anime* per a referir-se a l'animació en general. Tradicionalment es dibuixava a mà, però actualment s'ha tornat comuna l'animació per ordinador. Els seus guions inclouen una gran part dels gèneres de ficció i són transmesos per mitjans cinematogràfics (televisió, distribució, plataformes d'internet, DVD i pel·lícules amb àudio). Paral·lelament a l'*anime*, al Japó es desenvolupa el món del manga, que és el còmic de procedència japonesa. Entre el manga i l'*anime* sol haver-hi molta interacció, puix que els mangues que tenen èxit són posteriorment adaptats a l'*anime*.

## Activitat post-visionat

### Activitat 1. La soledat

Què vol dir sentir-se sola? Quan ens podem sentir soles? Obrim l'activitat llançant preguntes sobre la soledat. És el mateix estar sola que sentir-se sola? Quina diferència hi ha?

Busquem una música tranquil·la sense lletra i demanem als membres del grup que en un paper escriguin en quins moments s'han sentit sols (què va passar, qui hi havia...) també han d'escriure amb colors (els que vulguin) el nom de diferents sentiments que han tingut quan s'han sentits sols. Un cop fet, els demanem que ho llegeixin i que acabin de complertar-ho si els falta alguna cosa (no hi ha pressa però tampoc és bó allargar-ho massa). Els diem que han de donar la volta al full. Demanem que intentin recordar què els va fer tornar-se a sentir acompanyats i acompanyades o què va passar perquè deixessin de sentir-se sols i soles (quan de temps, què va fer o passar entre els dos moments, si hi havia algú, qui, o què...) i els demanem que escriguin de nou els sentiments amb colors.

Un cop acabada l'activitat individual, apaguem la música i -si l'ambient és el propici- podem demanar si algú té ganes de compartir-ho amb la resta del grup. Si és així, és important recordar que els sentiments són una cosa molt important per a les persones i



molt íntimes i que, per tant, no poden ser jutjats. És a dir, no poden ser motiu de retrets ni burles ni cap altra acció ofensiva. Cal donar la paraula i el moment a tota la mainada que així ho sol·liciti, malgrat s'allargui la sessió. Si el grup no està preparat per compartir el que han escrit, es recullen els folis (no han de posar-hi el nom) i es guarden per una segona part de l'activitat.

## SEGONA PART:

Contruim els nostres vaixells? Taller d'escuradents o cartró on l'alumnat construirà individualment el seu vaixell. Poden ser més o menys complets segons la dedicació que s'hi vulgui donar.



Un cop construïts, posarem el full en el que hem escrit la nostra experiència amb la soledat i el deixarem que navegui lluny. Teniu un riu a prop de l'escola? Una bassa? En cas contrari usem una pica o una palangana gran on posar-hi el vaixell i bufar les veles perquè es mogui. Així doncs, enviem, tal i com fan els amics de la Momo a la pel·lícula, els nostres missatges al mar. Un cop fet, recollim els vaixells (cadascú s'endú el seu a casa) i posem tots els missatges dins una ampolla o pot gran transparent i ple d'aigua que mica en mica anirà esborrant els missatges tal i com els ha passat a la Momo i la Ikuko (si es vol accelerar el procés es poden tirar unes poques gotes de lleixiu dins el recipient). Les cartes individuals romandran en la intimitat de cada persona. Al cap d'unes hores o d'uns dies, la dinamitzadora recollirà el recipient d'aigua que ja no contindrà cap carta, sinó un munt de paper moll i desfet.

## Activitat 2. Representant les emocions

Dividim el grup en petits subgrups de 3 o 4 persones i els donem unes instruccions molt concretes: a partir de l'escena donada, han de preparar-ne una representació de no més de 20 segons.

Idees de les escenes a representar:

- Uns amics van caminant pel carrer i de sobte apareix un ratolí que es creua ràpidament entre les seves cames.
- En un dinar familiar, quan tothom està assegut a taula, la cadira d'uns d'ells es trenca i aquest cau al terra.
- Un grup de persones està parlant tranquil·lament al carrer; de sobte apareix un gos que mossega els pantalons d'uns d'ells i els hi baixa.
- Un grup d'amigues observa un objecte secret, vigilant que ningú els senti ni vegi l'objecte que tenen, però algú s'acosta sigilosament i els treu l'objecte sortint corrent sense que ningú l'atrapí.
- Una persona està asseguda molt trista al costat d'unes altres que l'observen; arriba una tercera persona i li fa un petó i una abraçada.
- Unes persones s'abracen, riuen a riallades i es revolquen per terra d'alegria.
- Una persona camina davant d'unes altres i de sobte es gira i els espanta: buh!
- Un grup de persones es miren amb desconfiança una persona que està sola, asseguda a terra amb els ulls tancats.
- ...

Mentre un grup representa l'escena la resta de companys observa. Després de cada escena es preguntarà al públic. Qui vol explicar de què tracta aquesta història? Quines emocions van expressar els actors d'aquesta escena? Quines emocions vas observar en altres companys mentre veies l'escena?

Una vegada finalitzades totes les escenes es durà a terme una reflexió grupal que ha de portar a la conclusió que es poden produir emocions diferents entre les

persones davant una mateixa escena i que les accions poden ser diverses. I que totes elles han de ser respectades.

### Activitat 3. Expressant-les

Cada persona veu i sent les coses de manera diferent als altres, encara que estiguin experimentant la mateixa situació. Dependrà de les experiències viscudes i de les valoracions personals actuar d'una manera determinada. Així és com coneixem les diferents maneres de pair la mort i iniciar el dol de la Ikuko i la seva filla, la Momo. Per ser-ne conscients es seleccionarà una imatge amb animals, de manera que pugui ser observable per tot el grup, amb claredat i sense dificultat. En el cas de tenir un projector a l'aula, seria més senzill emprar-lo. Es mostrarà la imatge durant aproximadament 2 minuts.

Per afavorir l'observació i la reflexió us animem a formular preguntes durant la projecció (cal demanar a la mainada que no les contesti en veu alta, ja que la projecció s'ha de fer en silenci). "Imageneu que esteu al seu costat i que el podeu veure, tocar, sentir, saber què és el que pensa i el que sent". Què veus? De quin color és? Toca la seva pell, com és? Quin tacte té? Què està fent? Què sent? On va estar abans d'arribar a aquell lloc? En què pensa? Què li agradaria fer ara? Té nom? Com es diu?

Un cop hagin passat els dos minuts, demanem que cadascú pugui expressar el que ha sentit al mirar la imatge. S'han identificat amb l'animal? Sí o no? A partir d'aquesta pregunta, segurament tindrem el grup dividit. Dues maneres d'interpretar la mateixa imatge i de sentir-la, tal com s'ha vist amb la mare i la filla a la pel·lícula.

Es demana que defensin la seva postura però evitant que esdevingui un debat, sinó promovent només que s'exposin les raons ja que totes seran vàlides perquè seran individuals i basades en els sentiments i les emocions. Cal remarcar que totes són respectables i que han de ser respectades. Segurament, un cop exposades les emocions i sentiments, cadascú compregui les raons de l'altre grup malgrat no les comparteixi. Una idea d'imatge pot ser aquesta:





Hi haurà alumnes que, identificats amb el guepard, tindran uns sentiments i emocions diferents d'aquells que s'identifiquin amb la gasela. Totes les identificacions són bones i tots els diferents sentiments que puguin sorgir-ne també.

Acabem l'activitat buscant exemples de la pel·lícula on hi ha hagut aquests diferents sentiments entre els personatges i les seves raons.

#### **Activitat 4. Estimar algú, com es fa?**

Repartim fulls en blanc a l'alumnat i els demanem que netegin la taula i tinguin només un bolígraf o llapis per escriure. Un cop tothom estigui a punt, els donem la següent instrucció: Pensa en algú que estimis molt (mare, pare, educadora, àvia, germana o germà...). No cal que n'escriguis el nom, però si que facis una llista responent a aquesta pregunta: "Com ho saps que t'estima bé?". Al cap de pocs minuts es demana que, sense dir-ne el nom (si no es vol), es comparteixi el llistat de respostes, que anotarem en un lloc visible. Tot seguit, amb l'ajuda de les conductes que us apuntem a continuació, es fa el decàleg de COM SABER ESTIMAR BÉ.

Actituds i comportaments per “Estimar bé” una persona:

- Protegir-la i cuidar-la sense pegar-la ni deixar que altres li facin mal
- Respectar-la sempre, no humiliar-la davant d’altres ni entre elles
- Compartir coses i guardar-li els secrets
- No atacar-la amb coses que li fan mal quan discutim
- Escoltar-la i parlar juntes intentant no obligar-la a fer coses que no vol
- No obligar-la a fer res que sabem conscientment que està malament o que li farà mal
- Abraçar-la i besar-la
- Dir-li coses boniques
- Jugar juntes, passar temps juntes
- Explicar-li les seves coses
- Ajudar-la quan està trista o té problemes
- Buscar ajuda si la necessita
- ...

Un cop tenim el document enllestit, obrim de nou el debat per veure quines són aquelles actituds i comportaments que es veuen (o no es veuen) a la pel·lícula de la Momo. Fins i tot potser podem acabar de completar la llista amb coses que han sortit a la història de la Momo i que no s’han apuntat abans.

Deixem cinc minuts perquè la mainada en faci el tancament a partir d’idees, sentiments i altres comentaris que vulguin compartir.

## **Activitat 5. Els follets protectors (o guardians)**

La Momo i la seva mare tenen durant el dol tres follets divertits i trapelles que tenen com a missió protegir-les. Imagina que tu també tens els teus follets protectors. Com són? Quins poders i quins defectes tenen? Què mengen? De què

et protegirien? Fes una fitxa per cadascun dels teus follets protectors, amb les seves característiques i un retrat robot. Compartiu-los amb la resta de companys i companyes i penjeu-los durant uns dies a l'aula perquè us protegeixin. Després, te'ls pots endur a casa i penjar-los a la teva habitació perquè et segueixin protegint.

Si sou una classe que us va la ballaruga, dividiu-vos en grups amb els vostres amics i amigues i inventeu un ball curt i senzill que faran servir els vostres protectors per enviar l'informe "a dalt" i representeu-lo a l'aula.

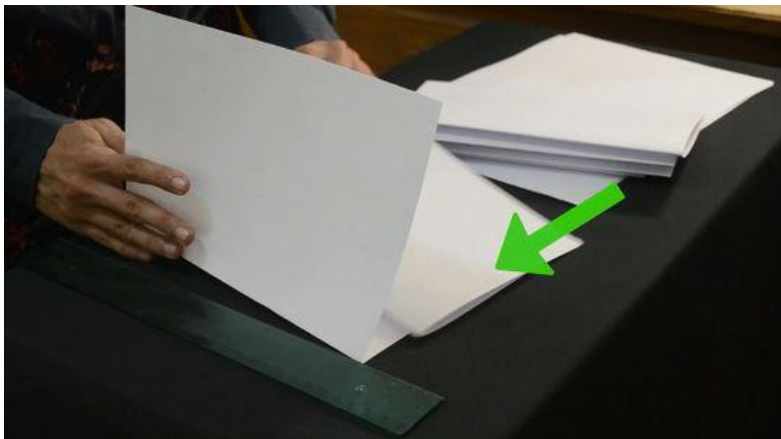
## Activitat 7. Els nostres millors records

Els àlbums de fotos serveixen per recollir moments que les persones creiem importants. Hi ha la gent que ens estimem, fent coses i anant a llocs que han sigut bonics, divertits i sobretot que han significat alguna cosa important en la vida de les persones que hi surten.

Quines coses surten en els àlbums de fotos? Fem un llistat obert i general davant l'alumnat.

Si haguéssim de fer un àlbum de fotos de la classe, quines coses hi posaríem? Fem de nou un llistat obert i visible per tot l'alumnat. Un cop escollits tots els moments (no n'eliminem cap, sempre afegim), demanem als nois i noies que facin la fotografia del moment i una breu explicació. És un exercici a fer en grups petits.

La fotografia s'ha de fer a partir d'un collage utilitzant fotografies reals del blog o web de l'escola on ja hi ha alguna cosa publicada. O bé amb dibuixos ben acolorits creats pels mateixos infants. També caldrà que hi escriguin un parell de frases amb la data i l'enunciat del que es veu o es celebra a la imatge.



Un cop tinguem les imatges fetes, aquestes s'han d'enganxar en cartró o cartolines gegants que haurem doblegat en forma de llibret i haurem ajuntat. Les pàgines de l'àlbum de

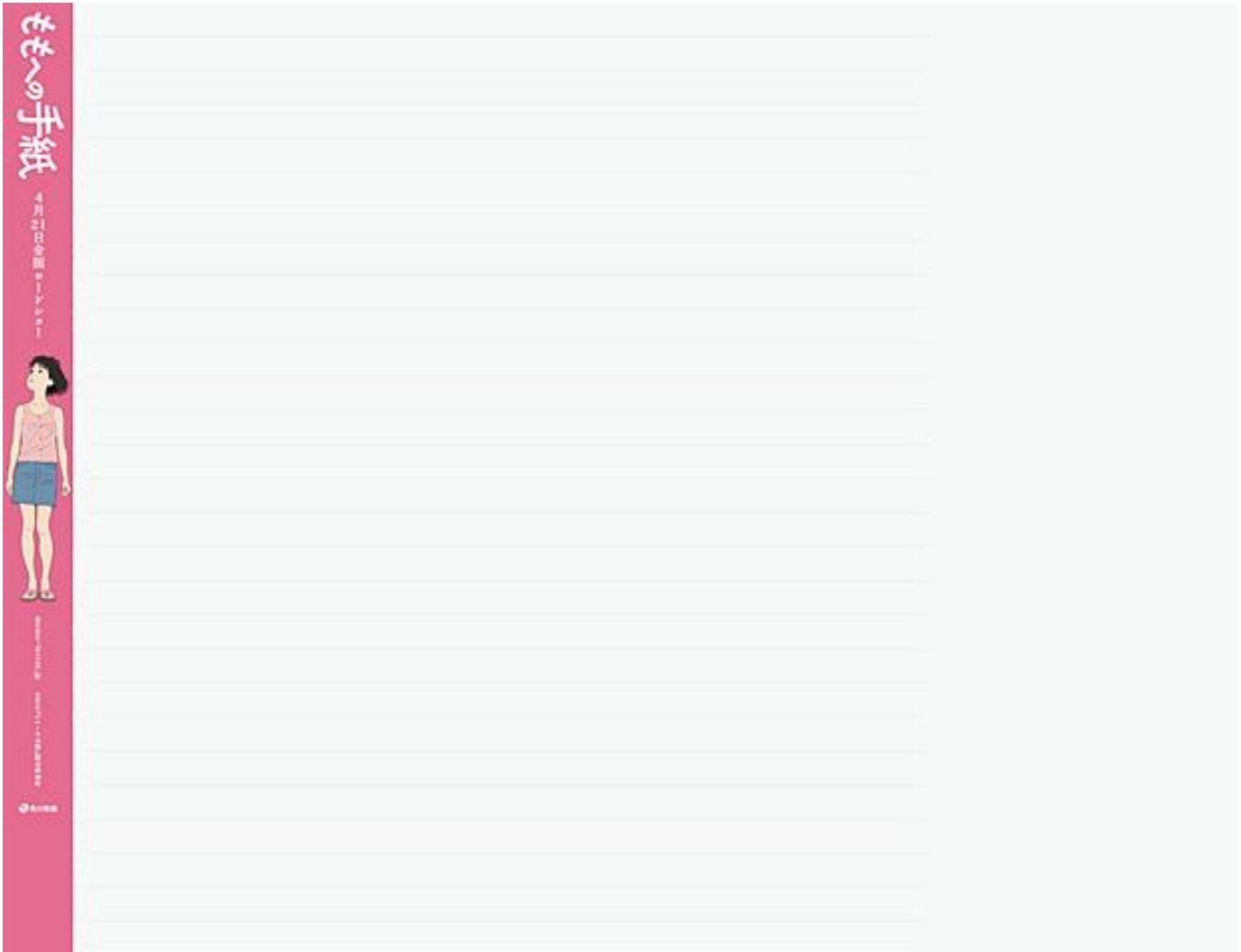
fotografies del grup s'uneixen amb una goma elàstica o un cordill que envolti pel centre les diferents cartolines. Podem deixar l'àlbum a l'aula o, fins i tot, per torns, dur-lo a casa durant uns dies per poder-lo compartir.

## Activitat 7. L'avorriment

Què passa quan ens avorrim? Què fem? En què pensem? La Momo s'avorreix molt a l'illa, fins que no troba els follets i passa hores amb ells. Per què ens avorrim? Quines coses bones pot tenir l'avorriment? La Momo té diferents moments d'avorriment, en recordeu algun? Quins? Obrim el debat a l'aula i deixem que la mainada s'esplaiï. Un cop hem compartit el que ens passa quan patim avorriment, cal trobar estratègies i fórmules per "matar l'avorriment". És a dir, per tornar-nos a distreure i divertir-nos. També podeu dibuixar-hi sanefes o activitats contra l'avorriment.

Per fer-ho us deixem aquesta carta que heu d'enviar a algú de la classe a qui vulgueu ajudar a "desavorrir-se":

(Com enviar la carta: posem el nom al darrera i el donem a la professora o professor. Aquest, quan siguin al pati, deixarà la carta damunt la taula de cadascuna de les nenes i nens de la classe. És important que tothom en rebi una i així tothom estigui content de tenir la millor estratègia contra l'avorriment).



**Moltes activitats sobre emocions estan extretes o inspirades a partir del document:** “Tu y yo no vemos lo mismo”. Renom Plana, A. (coord.) (2008). Educación emocional. Programa para Educación Primaria (6-12 años). Madrid: Wolters Kluwer España.

Guia realitzada pel **CeDRe de la Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme**. [www.solidaries.org](http://www.solidaries.org), [recursos@solidaritat.org](mailto:recursos@solidaritat.org)